

H A N D L I N G S P L A N

BOGØ MØLLE

VORDINGBORG KOMMUNE

— OPLYSNINGER OM DENNE HANDLINGSPLAN

Handlingsplanens overordnede formål er at bringe de fredede bygninger i en god vedligeholdelsesmæssig stand og at sikre fredningsværdierne. Handlingsplanen fastlægger hvilke bygningsarbejder, der i en periode bør udføres på en bygning for at fastholde eller genoprette tabte eller svækkede fredningsværdier.

Ejeren vælger selv den restaureringsfaglige rådgiver, som skal udarbejde handlingsplanen. Handlingsplanen er udført efter Kulturstyrelsens skabelon og vejledning, og Kulturstyrelsen finansierer handlingsplanen efter de fastsatte takster. .

Handlingsplanen omfatter den/de fredede bygningers klimaskærm – med mindre andet er aftalt. Rådgiveren besigtiger bygningen/bygningerne fra terræn, stige eller tilgængelige lofts- og kælderrum. Der bliver ikke lavet tekniske målinger eller destruktive undersøgelser.

Handlingsplanen tager udgangspunkt i ejendommens fredningsværdier, som er beskrevet af Kulturstyrelsen. På Kulturstyrelsens hjemmeside for fredede og bevaringsværdige bygninger ”FBB”, findes oplysninger om de fredede ejendomme og deres fredningsværdier. FBB findes på www.kulturarv.dk/fbb.

— VURDERING OG ANBEFALEDE AKTIVITETER

Handlingsplanen vurderer bygningens/bygningernes tilstand, hvor fredningsværdierne er svækket og i hvilken rækkefølge forholdet bør udbedres. Fra 1. prioritet, der er kritiske skader, til 3. prioritet, der er mindre alvorlige, samt den særlige kategori ”AKUT”, hvor skaden er så stor, at den skal udbedres med det samme. Der kan forekomme særlige forhold, som kræver en nærmere undersøgelse, end denne handlingsplan har mulighed for. Det markeres med UN (undersøges nærmere) og bør undersøges snarest muligt.

De skal være opmærksom på, at der kan være andre skader eller forhold i ejendommen, som ikke er medtaget i denne handlingsplan.

De angivne beløb er prisoverslag skønnet af den sagkyndige rådgiver og kan variere både op og ned i forhold til egentlige håndværkerpriser.

— FØR ARBEJDERNE UDFØRES

Når en ejendom er fredet betyder det, at både udvendige og indvendige ændringer, der går ud over almindelig vedligeholdelse, kræver tilladelse fra Kulturstyrelsen. Anbefalingerne i denne handlingsplan er ikke forudgående godkendt, og der skal derfor indsendes ansøgning til Kulturstyrelsen om tilladelse til eventuelle byggearbejder. Du kan se mere information om bygningsbevaring på Kulturstyrelsens hjemmeside.

EJENDOMMENS DATA

Kommune:	Vordingborg Kommune
Adresse:	Bogø Hovedgade 36
Betegnelse:	Bogø Mølle
Fredningsår:	1964
Omfang:	Bogø Mølle (1852)

RÅDGIVERS DATA

Navn:	Center for Byggningsbevaring
Adresse:	Raadvad 40, 2800 Kgs. Lyngby
Mailadresse:	Info@byggningsbevaring.dk
CVR.NR.:	21 26 55 43
Besigtigelsesdato:	28.09.2011 & 06.01.2012
Besigtiget af:	Bygningsrådgiver Hans Jørgen Hansen og Bygningskonstruktør Morten Gisselbæk

Dato:

Underskrift: _____

KONKLUSION

Bogø Mølle er opført i 1852, og er i sin nuværende position sat ud af drift. Møllen vurderes til at være i middelgod stand. De væsentligste problemer er omkring de øverste tagspån på den løgkuppelformede hat, hvor flere er faldet af og mange løse. Derudover er der lidt sætningsskader i undermøllen mod sydvest. Vingerne er umiddelbart i god stand, men trænger til oliebehandling. Vinduer og døre trænger til en lettere istandsættelse. Indvendig er der rådproblemer med en bjælke og den nederste murrem, samt forkert anvendelse af cementsholdig puds.

Lagerbygningen som møllen er sammenbygget med, er ikke en del af selve fredningen. Den er dog delvist medtaget i tilstandsvurderingen, da indgangen til møllen sker gennem lagerbygningen. Tilstanden på lagerbygningen er middelgod. Der er utætheder i tagpappen, samt defekte zinkinddækninger. Ydervæggene er malet med plasticmaling, som er begyndt at skalle af. Derudover trænger døre og vinduer til lettere istandsættelse.

HANDLINGSPLAN

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I det ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til møllen med den løgformede hat, galleriet, svansen og de sejlførende vinger. Hertil kommer den generelle materialeholdning.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til alle detaljer, herunder inddelingen i lofter, samt til møllens inventar til kornforarbejdning. Hertil kommer den generelle materialeholdning.

Dertil knytter de bærende fredningsværdier sig i særlig grad til møllens stærke kultur- og miljømæssige værdier, der gør den til en umistelig del af Bogøs historie og miljø.

SITUATIONSPLAN

Fredningens omfang er markeret med rødt.

+ MØLLEN

Bogø mølle set fra sydvest. Møllen er en gallerihøllænder, med muret underdel og spånbeklædt krop og løghat.

— YDERVÆGGE

Undermøllen har en sokkel af store grofthugne kampesten.

Mod sydvest er der en sætningsrevne omkring vinduet, både over og rundt om. Sætningerne kan muligvis godt gå længere ned under terrænet, og derfor anbefales det at få undersøgt sætningsskaden omfang yderligere.

De grønne affarvninger i fugerne mellem kampestenene skyldes kobbervand fra inddækningen oppefra, og har ingen teknisk betydning.

Undermøllens ydervægge, rundt om møllens broloft, er pudset murværk der er malet rødt og hvidt.

Murværket er for nylig istandsat og overfladebehandlet med silikatmaling.

Møllen - Vurdering af ydervægge

Vurdering af tilstand

Emne	Tilstand	Aktivitet	Prioritet
Sokkel	Sætningsskade.	Sætningsskaden bør snarest undersøges yderligere.	1-UN
Ydervægge	God tilstand.	-	-

VINDUER OG DØRE

På den nederste del af møllen, er der placeret fire vinduer, et i soklen og tre i det pudsede murværk. Alle er malet i en grå farve.

De øverste tre er i god stand og forholdsvis nymalet. Vinduernes træværk er i god stand.

Det nederste vindue er lidt hårdere medtaget. Det er sidst malet med acrylholdig maling, hvilket ses på en del afskalninger af kit og maling. Træværket er i god stand.

På den øverste del, overmøllen, er der placeret 10 vinduer i små kviste.

Vinduerne er ubehandlede og fremstår i råt træ. De trænger meget til behandling. Flere af glassene er udskiftet med acryl, og fuget udvendig med gummi-fugemasse.

Selve møllens døre begrænser sig til trædøren på møllens gallerigang, samt til træportene i møllens gennemgang. (De andre døre er beskrevet under lagerbygningen)

Porten mod nord har mindre rådskader og malingen er enkelte steder nedbrudt.

Trædøren på gallerigangen står ligesom vinduerne også ubehandlet.

Møllen - Vurdering af vinduer og døre

Vurdering af tilstand

Emne	Tilstand	Aktivitet	Prioritet
Vinduer og Døre	Det nederste vindue har en del afskalninger af maling og kit. Vinduerne på overmøllen er ubehandlede. Ubehandlet træværk på døre.	Lettere istandsættelse med kit, maling og oliebehandling. Udskiftning af acrylglas til alm. glas. Smårep. samt behandling af døre.	2

TAG

Inde i overmøllen og hatten er stort set alt mølleinventar fra møllens funktionstid bevaret. Lige fra kværne, sigte, valse og sækkehejs.

Tagbrædderne er malet med grøn kobber.

Der er tørt i hatten.

Møllen opdeles udvendig i to dele, den nederste store del, kaldet overmøllen, og øverst den løgkuppelformede hat. Begge beklædt med savskåret egetræs spån.

På den øverste hat er en del tagspån faldet af, og flere sidder løse. Den manglende tagspån gør, at der på sigt kan komme råd i brædderne under tagspånen, og der kan føres regn og fugt ind i selve møllen.

Større område på østsiden med manglende tagspån. På vestsiden, hvor vingerne er monteret, er der ligeledes flere større områder med affaldne tagspån.

I overgangen mellem hatten og overmøllen, er træremmen flere steder i dårlig stand, og meget åben overfor slagregn og fygesne. Denne løsning bør overvejes ved fremtid istandsættelse af tagets øverste del.

Tagspånene på overmøllen er i ok stand, men med enkelte løse og afblæste spån.

På overmøllens tagflader sidder der 10 små kviste, inddækket med kobber på tag og sider. Kobberinddækningen er fastgjort med simple stålskruer, som er rustet, og på sigt kan kombinationen af kobber og stål være problematisk.

På billedet nederst ses den kobberinddækning, som forsager de grønne fuger i kampestenssoklen nederst.

Møllen - Vurdering af tag

Vurdering af tilstand

Emne	Tilstand	Aktivitet	Prioritet
Møllehat og Trærem	Manglende tagspån og utætheder. Træremmen er skadet.	Reparation af tagbrædder og ny spåndækning. Træremmen skal skiftes.	1

ANDET

Møllens vinger er sejlførende vinger, med vind brædder og hækværk til sejlene. Vingerne er blevet restaureret for ca. 10 år siden. Hækværket på de nederste dele af vingerne blev skiftet, men ikke på de øverste.

Vingerne er låst i deres nuværende position og ude af drift. De er umiddelbart i god stand, men er meget tørre og trænger til rensning og overfladebehandling.

Selve drejemekanismen, kaldet svans og krøjbomme, er fastlåst med "låseklodser". Tømmeret trænger til rensning og overfladebehandling

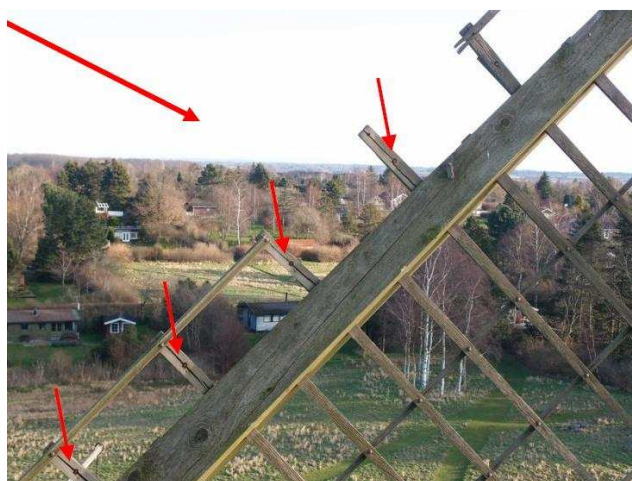
Et enkelt sted mod vest, på den vandretliggende krøjbjelke, er der en mindre rådskade omkring et "hul" i bjælken.

Der er ikke fundet rådskader i vingerne.

Nogle af trædelene på de øverste gamle dele af hækværket, er flækket i området hvor skrueerne er monteret. Se billedet.

Gallerigangen rundt om møllen er belagt med brædder i lærk. Enkelte brædder er begyndt at "hænge" lidt, og flere må forventes at følge efter. Det anbefales at skifte brædderne efter behov.

Gelænderet rundt om gallerigangen er ligeledes brædder i lærk. Et enkelt bræt er skiftet, og resten må forventes at have en rest levetid på ca. 5 år.

Indvendig i møllen er der i nederste plan en bjælke, som har råd i bjælkeenden, og som stort set ikke ligger af på murværket mere. Bjælken bør sikres eller erstattes med et nyt stykke, inden for et år.

En anden bjælke er også lidt medtaget af råd i området ved murremmen.

På den nederste murrem hvor bjælkerne ligger af, er der områder hvor murremmen er rådden og nedbrudt. Remmen bør udskiftes i området hvor den er nedbrudt.

Billedet viser et eksempel af flere.

På ydervæggene er der flere steder lavet reparationer med cementholdig mørtel, bla. rundt om bjælken her. Reparationerne med cement kan være med til at forværre fugtproblemerne rundt om bjælker og murrem. Reparationerne hænger formentlig sammen med sætningsskaden på kampestenene udvendig.

Møllen - Vurdering af andet

Vurdering af tilstand

Emne	Tilstand	Aktivitet	Prioritet
Vinger og krøjeværk	Algebegroet og udtørret.	Rensning og overfladebehandling.	2
Gallerigang	Brædder af varierende kvalitet.	Skiftes efter behov.	2
Møllen indvendig	Råd i bjælkeende og murrem. Manglende vederlag. Forkert brug af cementholdig puds.	Udskiftning af bjælke og murrem i områder med råd.	2

+ LAGERBYGNINGEN

Lagerbygningen er ikke med i selve møllens fredning, men fordi den er sammenbygget med møllen, og fordi indgangen til møllen sker gennem lagerbygningen, er den taget med i tilstandsvurderingen i en mindre udgave.

— YDERVÆGGE

Lagerbygningen er opført i murværk og pudset. Den seneste overfladebehandling er udført med plasticmaling, hvilket kan ses på en del begyndende afskalning af malingen.

Lagerbygningen - Vurdering af ydervægge

Vurdering af tilstand

Emne	Tilstand	Aktivitet	Prioritet
Ydervægge	Afskallende maling	Afrensning af plasticmaling. Reparation af puds, samt kalkning.	2

VINDUER OG DØRE

Indgangen til møllen sker gennem denne skydedør. Skydedøren har mindre skader og nedbrudt maling.

Vinduet ved siden af skydedøren har nedbrudt kit og maling.

På sydsiden sidder en dør i x-finér, samt to vinduer. Døren er i ok stand, med passer stilmæssigt dårligt til bygningen. Vinduerne har nedbrudt maling og kit.

På østgavlen sidder to jernvinduer, samt en træluge. Vinduerne har fået monteret et glas udvendig, som er fuget med acrylfuge. Trælugens slagliste er knækket og defekt.

Lagerbygningen - Vurdering af vinduer og døre

Vurdering af tilstand

Emne	Tilstand	Aktivitet	Prioritet
Døre	Skydedør lettere skadet og trænger til maling. Slagliste defekt på luge.	Istandsættelse eller udskiftning. Ny slagliste på træluge.	2
Vinduer	Afskallende maling og kit.	Istandsættelse.	2

— TAG

Taget på lagerbygningen er et paptag af ældre dato, som løbende er blevet lappet. Pappen er flere steder utæt og sprukket, hvilket bla. kan ses indvendig i tagrummet, hvor der kommer vand ind enkelte steder.

Zinkkanten ved tagfoden er flere steder løs og defekt.

På billedet ses stolperne fra gallerigangen, som står ned på paptaget. Det er vigtigt at stolpe-enderne holdes frie for fugt, og oliebehandles jævnlgt.

Lagerbygningen - Vurdering af vinduer og døre

Vurdering af tilstand

Emne	Tilstand	Aktivitet	Prioritet
Paptaget	Paptaget er nedbrudt. Zinkinddækningerne er flere steder defekte.	Nyt paptag inkl. Inddækninger.	1

ANBEFALEDE AKTIVITETER

BYGNINGSDEL	AKTIVITET	PRIORITET	PRISEESTIMAT
Møllen			
Sokkel	Sætningsskaden bør snarest undersøges yderligere.	1-UN	Ej prissat
Ydervægge	-	-	Ej prissat
Vinduer og Døre	Lettere istandsættelse med kit, maling og oliebehandling. Udskiftning af acrylglas til alm. glas. Smårep. samt behandling af døre.	2	33.000
Møllehat og Trærem	Reparation af tagbrædder og ny spåndækning. Træremmen skal skiftes.	1	120.000
Vinger og krøjeværk	Rensning og overfladebehandling.	2	22.000
Gallerigang	Skiftes efter behov.	2	5.000
Møllen indvendig	Udskiftning af bjælke og murrem i områder med råd.	2	8.000
Lagerbygningen			
Ydervægge	Afrensning af plasticmaling. Reparation af puds, samt kalkning.	2	Ej prissat
Døre	Istandsættelse eller udskiftning. Ny slagliste på træluge.	2	Ej prissat
Vinduer	Istandsættelse.	2	Ej prissat
Paptaget	Nyt paptag inkl. Inddækninger.	1	Ej prissat
I alt ekskl. moms, kr.			188.000

— FORUDSÆTNINGER FOR PRISEESTIMAT

Beløb vedr. sætningsskade dækker kun for undersøgelser, ikke eftervurdering m.v.
Priser på lagerbygningen er ikke medregnet.